

İRAN: STRATEJİK SABIRDAN STRATEJİK AÇMAZA MI?

MEHMET EMİN CENGİZ

14 ŞUBAT 2024

UZMAN GÖRÜŞÜ
BÖLGESEL POLİTİKA

research.sharqforum.org

   SharqStrategic

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul /
Türkiye
Telefon: +90 212 603 18 15
Faks: +90-212-603 1665
E-posta: info@sharqforum.org

(Bu metin İngilizce orijinal versiyonundan tercüme edilmiştir.)

Giriş

İran son aylarda hakkında en çok konuşulan ülkelerden biri. Ülkede 1979 yılında gerçekleşen devrimle İran İslam Cumhuriyeti'nin kurulmasından bu yana Tahran devrim ihracı projesini başlatmış ve resmi söyleminin odak noktasına Filistin ve Kudüs'ün kurtuluşunu koymuştu. Dolayısıyla, Hamas'ın Aksa Tufanı Operasyonu akabinde, Gazze İsrail tarafından tarumar edilirken ve Filistin çok hararetli bir dönemden geçerken, siyasi güç merkezlerinde İran'ın adının ön plana çıkmaması beklenemezdi.

Ne var ki İran, şu ana kadar attığı adımlarla, muarızlarının eleştirileri göz ardı edilse dahi, müttefiklerini dahi memnun edememiş vaziyette ve ittifak ağlarında belli ölçüde bir hayal kırıklığına sebebiyet vermiş durumda. Tahran, Arap Baharı'nın yarattığı keşmekeşin sunduğu fırsat pencerelerinden yararlanarak Suriye, Irak, Yemen ve Hizbullah üzerinden Lübnan'daki etkisini arttırmış ve bahse konu ülkelerin siyasetleri üzerinde ciddi bir nüfuz-daha doğru bir ibareyle tasallut veya vesayet-oluşturmuş halde. Bununla birlikte Gazze yerle yeksan edilirken Tahran savaşa doğrudan doğruya müdahil olmayarak, devlet dışı vekil örgütleri üzerinden İsrail ve ABD ile bir 'bilek güreşine' ya da güç mücadelesine girişti. Böylesi bir süreçte en ön plana çıkan yapı ise Yemen'deki Husiler oldu. Yaptıkları saldırılarla Kızıldeniz ve Babülmendep Boğazı'ndaki uluslararası ticareti¹ ciddi bir şekilde etkileyen Husiler, ABD ve İngiltere'nin gazabını üzerlerine çekerek saldırılara² maruz kaldılar. Buna rağmen, Tahran, Gazze kriziyle birlikte Husilerden adeta ikinci bir Hizbullah yaratma misyonunda önemli oranda yol almış görünüyor. Daha açık bir ifadeyle söyleyecek olursak Arap Baharı sonrasında Husiler/Yemen Tahran için bir güvenli kale haline geldi. Muhtelif medya organlarında Husiler için kullanılan 'Yemen Silahlı Kuvvetleri' gibi yakıştırmalar, yapının meşruiyet kazanma çabasında aşama kat ettiğini gösteriyor.

Tahran, mevcut hamlelerini yaparken de konforlu addedilebilecek bir alanda duruyor. Zira Tahran ittifak ilişkisi içerisinde olduğu silahlı örgütlerin bağımsız şekilde kararlar aldıklarını iddia ederek, İran'ın kimseye emir vermediğini belirtiyor. Böylelikle makul inkâr edilebilirliğe (plausible deniability) sığınıyor. Böylesi bir strateji ile Tahran proksilerinin yaptığı eylemlerin ekonomik, siyasi, hukuki ve askeri sonuçlarından kaçınmaya çabılıyor ancak bunda ne karar başarılı olduğu ayrı bir tartışma konusu.

İran Devrim Muhafızları Ordusu ve Tahran Destekli Milisler Ateş Altında

Tahran'ın İsrail ile doğrudan doğruya savaşa girişmemiş olması, Tel Aviv ve Washington'u İran Devrim Muhafızları Ordusu mensuplarının yanı sıra Tahran destekli milisleri vurmaktan caydırmadı. Gazze savaşının başlangıcından beri, ABD-İsrail ikilisi Lübnan, Irak,

Suriye ve Yemen’de İran destekli üst düzey figürleri hedef aldı. Hamas Siyasi Büro Başkan Yardımcısı Salih el-Aruri Lübnan’da suikasta³ kurban giderken, Haşdi Şabi komutanı Ebu Takva es-Saidi⁴ Irak’ta hedef alındı. Devrim Muhafızları Generali Rıza Musevi ise Şam’da öldürüldü. Geçtiğimiz günlerde İran’ın kalelerinden⁵ biri olarak bilinen Şam’ın Seyyide Zeyneb türbesi civarında da aralarında İran Devrim Muhafızları Ordusu-Kudüs Gücü’nün Suriye istihbaratından sorumlu ismi Sadık Ümidzade’nin⁶ de bulunduğu 5 Devrim Muhafızı üyesi öldürüldü. Burada şu noktayı not etmek önemli: Gazze savaşı patlak verdikten sonra İsrail, İran’a karşı bir strateji değişikliğine⁷ gitmiş durumda. Tel Aviv, savaştan önce örneğin Suriye’de İran’a ait depo, donanım vb. yerleri hedef alıyordu. Ancak Gazze krizinin ardından Tel Aviv doğrudan üst düzey isimleri ve Devrim Muhafızları’na bağlı ve İsrail’e dönük saldırıları planlayan kişileri hedef almaya başladı.

Baskı Altındaki Tahran ve İrrasyonelitenin Galebe Çalması

İsrail ve ABD tarafından üst düzey askeri liderlerinin vurulması ve desteklediği silahlı örgütlerin de hedef tahtasına konulması nedeniyle Tahran ciddi bir baskı altına girmiş durumda. Zira, ülke şu ana kadar kendisinden beklenen ölçüde Gazze krizine müdahil olmadı ve bu da müttefiklerinin en azından bir kısmında bir hayal kırıklığı oluşturdu. Bunun da ötesinde İran toprakları dışında vurulan Devrim Muhafızları mensubu üst düzey askeri liderlerin cenazelerinin Tahran’a varması ülkenin iç siyasetinde doğal olarak gerilimi artıran bir unsur. Bu yetmezmiş gibi Kirman’da⁸ IŞİD’in gerçekleştirdiği ve onlarca kişinin ölümüne yüzlerce kişinin de yaralanmasına neden olan terör saldırısı da Tahran’da siyasi atmosferi gerginleştirdi. Bu gergin atmosfere ise İran iç siyasetinde daha sert önlemler alarak cevap veriyor. Tahran’dan son dönemde ardı ardına gelen siyasi mahkûmların idam⁹ haberleri herkesin malumu. Üstelik Türkiye ve Suudi Arabistan gibi ülkeler, Gazze savaşına şu ana kadar Tahran’ın beklediği ölçüde tepki göstermemeleri ve İsrail ile bağlarını koparmamaları nedeniyle İran medyasında sürekli eleştiriliyor. Bu tür eleştiriler ülkenin içerisinden geçtiği kötü durumu bir ölçüde unutturma, iç siyasi gerginliği azaltma ve dikkatleri başka noktaya çekme bağlamında okunabilir.

Alabildiğine kritik ve gergin böylesine bir süreçte Tahran’daki siyaset yapıcıların en azından komşu ülkelere karşı düşmanlaştırıcı eylemlere girişmemesi ve ittifak oluşturma gayretlerine hız vermesi beklenirdi. Ancak, Tahran üzerindeki baskı dozajı arttıkça daha irrasyonel hareketlere girişiyor. Yani İran’da irrasyonel itidale galebe çalıyor. İsrail ve ABD sürekli olarak İran’ın desteklediği devlet dışı silahlı aktörleri hedef alırken Tahran, Irak Kürdistan Bölgesi’nin başkenti Erbil’i¹⁰ ve Suriye’de İdlib’i balistik füzeler ve insansız hava araçlarıyla vurdu. Daha sonra, Beluç terör örgütleri bahanesiyle Pakistan’a¹¹ saldırdı- ki bu

Pakistan'ın misillemesi göz önüne alındığında ters tepen bir hamle oldu. İran'dan Erbil ve İdlib'e doğru ateşlenen füzelerin 1200 km¹² uzaklıktaki hedefleri vurması, totalde ise 1450 kilometrelik¹³ bir menzile sahip olduklarının söylenmesi İsrail'e dönük bir mesaj olarak görülebilir. Yine de 2020 yılından bu yana İran destekli milislerce hedef alınan Erbil'in daha önce eşi görülmedik ölçüde büyük bir saldırıya maruz kalması ve füzelerin hedef aldığı yerdeki devasa yıkım beklenmeyen bir hamle idi. Dolayısıyla Erbil saldırısının İran'ın 'roket diplomasisinde'¹⁴ yeni bir aşama olduğu açık.

Stratejik Sabır: Quo Vadis?

İran devlet aklı Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani'nin Ocak 2020'de Bağdat'ta ABD tarafından öldürülmesinden sonra 'stratejik sabır'¹⁵ konseptini öne çıkardı ve ABD'ye karşı baştaki intikam vaatlerine karşı uzun vadeli bir mücadele içerisine girdi. Nitekim o günden bu yana ABD'ye çok ciddi manada zarar verebilecek bir eylemin içerisine girmedi Tahran. ABD Eski Başkanı Donald Trump'un ifadeleri¹⁶ doğru ise İran, Irak'ta vuracağı ABD hedefleri için Washington'u uyardı bile. Kısaca geride kalan dört yılda İran tarafından uzun erimli stratejiler ve milis yapıların saldırıları üzerinden ABD'ye zarar verilmeye çalışıldı. Ancak son dönemde yangın yerine dönen Ortadoğu'da yaşananlar ve İran destekli milislerin gerçekleştirdiği bir saldırının Ürdün'de 3 ABD askerinin ölmesine onlarcasının da yaralanmasına sebebiyet vermesi Tahran'ın bir 'stratejik açmaz' saplanabileceğine delalet ediyor. ABD askerlerinin öldürülmesi sebebiyle oluşan ciddi gerilim tırmanması İran için risk dozajını artırıyor. Şöyle ki, İran üzerindeki müttefik baskıları arttıkça-Tahran'ın devlet dışı silahlı müttefikleri nezdinde güven kaybına uğramak istemediği gerçeği de göz önüne alındığında-ülke atacağı adımlarda rasyonaliteden uzaklaşıyor. Rasyonaliteden uzaklaşılması neticesinde İran, düşmanlaştırılmaması gereken komşu ülkelere saldırıyor.

Bu silsile neticesinde çok ciddi hatalar meydana geliyor. Ocak ayı ortasında İran Devrim Muhafızları Ordusu Erbil'de bir Kürt iş adamının¹⁷ evini Mossad karargâhı¹⁸ olduğu iddiasıyla balistik füzelerle hedef aldı. Saldırıda mezkûr iş adamı, bir yaşındaki bebeği¹⁹ ve yanındaki üç kişi hayatını kaybetti. Bu hata yetmezmiş gibi, İran tarafından nükleer bir güç olan Pakistan'a da saldırıldı ki bu stratejik bir hataydı. İran'ın, Pakistan'ı hedef almanın Suriye'yi veya Erbil'i hedef almaya benzemediğini anlaması nitekim uzun sürmedi. Pakistan hızlı bir şekilde İran'a misillemede bulundu. Pakistan'ın İran topraklarını yine Tahran'ın öne sürdüğü Beluç terör örgütleri bahanesiyle hedef alması²⁰ nedeniyle bugün İran'ın hava savunma sistemleri ve Tahran'ın caydırıcılığı sorgulanır²¹ hâle gelmiş vaziyette. Suudi Arabistan ve Türkiye gibi bölgenin ağır toplarının İran'da bu yaşananları yakından takip

ettiğine ve hâlihazırda vuku bulanların Ankara ve Riyad'ın önümüzdeki zaman diliminde atacakları adımlarda referans noktası teşkil edeceği izahattan vareste. Buna rağmen terör bahanesinin bir bumerang işlevi gördüğünü İran idrak eder mi bu bahs-i diğer.

Her ne kadar İran, Ortadoğu'da desteklediği silahlı örgütler üzerinden güç kazanıyor gibi görünse de attığı adımlar siyasi alanda bölge ve komşu ülke başkentleriyle arasının açılmasını riske ediyor. Başka bir deyişle İran'ın uluslararası arenada yalnızlaşma riski hiç olmadığı kadar büyük. Örneğin Pakistan halkı nezdinde İran'a dönük ciddi sempatinin²² yapılan son saldırı nedeniyle azalmış olması çok olası. Dahası İran'ın Suriye'de Zeynebiyyun Tugayı²³ adı altında yüzlerce Pakistanlıyı Esed rejimi saflarında savaştırdığı biliniyor. Bu andan itibaren İran'ın Pakistan'dan Şii milis devşirmesi de riske girebilir. Özetle, Pakistan'a saldırı sonrası İran'ın elinde kalan nükleer silaha sahip 200 milyondan fazla bir nüfusa sahip bir komşusuyla yarattığı lüzumsuz gerginlik oldu.

Yukarıdakilere ek olarak, Erbil saldırısı sonrasında Irak'ta da İran'a beklenmeyen düzeyde bir tepki gösterildi. İran'ın Şii siyasi gruplar ve milisler üzerinden Bağdat siyaseti üzerinde oluşturduğu siyasi nüfuz nedeniyle tepkinin dozajının özellikle şaşırtıcı olduğu söylenebilir. Irak Dışişleri Bakanlığı İran'ın Erbil saldırısını kınayıp²⁴ Tahran'ı 'saldırılarınızı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne taşıyabiliriz' diye tehdit etti. Buna ek olarak, Irak Başbakanı, kendisi de İran destekli Şii grupların desteğine sahip Muhammed Şiya Sudani, Davos'ta İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emirabdullahiyan ile beklenen görüşmesini iptal etti.²⁵

Nükleer Gücün Caydırıcılığı ve Sonuç

İran her ne kadar nükleer bir güç olduğunu düşündüğü için ABD'nin kendi topraklarını doğrudan doğruya hedef alamayacağını düşünse de Washington bu kadar rasyonel davranır mı bilinmez. Gazze savaşının başlangıcından beri ne Tahran ne de Washington doğrudan doğruya karşı gelmek istedi. İki tarafın karşı karşıya gelmesini en çok isteyen kişinin ise İsrail'deki siyasi ömrünü uzatmak için her şeyi yapmaya hazır olan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu olduğu ortada. Dünya siyasi tarihinde liderlerin irrasyonel kararların yarattığı felaketler göz önüne alınırsa Washington'un daha önce giriştiği Irak, Afganistan ve Vietnam gibi savaşlardan ders de almadan İran'a bir müdahalesi bölge için bir felaket senaryosuna tekabül ediyor.

3 ABD askerinin Ürdün'de öldürülmesinden²⁶ sonra ABD'de 'İran'ı vurun' sesleri yükselmeye başladı. Özellikle Cumhuriyetçi senatörler²⁷ bu konuda el yükseltiyorlar. Buna rağmen şu ana kadar ABD cephesi rasyonel hareket etti ve İran'la daha büyük bir kışırmaya girişmekten

kaçındı. Nitekim ABD Başkanı bölgesel bir savaşı tetiklemek istemediğini²⁸ ancak ABD'nin İran'a karşılık vereceğini açıkça ifade etti. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken de benzer açıklamalarda bulunarak İran'a cevabımız çok katmanlı²⁹, aşamalı ve uzun erimli olacak dedi. Bu durum, ABD'nin Suriye ve Irak'taki Şii milislere karşı düzenlediği misilleme hava saldırılarında kristalize oldu. Şubat ayı başlarında İran destekli milislere karşı Suriye ve Irak'ta 85 hedefe³⁰ büyük hava saldırıları düzenlendi.

Ancak mezkûr saldırılardan önce İran destekli milisler ABD'nin misilleme yapacağı beklentisiyle mevzilerini büyük ölçüde boşaltmışlardı.³¹ Buna rağmen Suriye ve Irak'ta ABD'nin düzenlediği saldırılarda aralarında sivillerin de bulunduğu kayıplar³² yaşandı. Kısacası Tahran iki arada bir derede kalmış durumda. İran, ABD&İsrail saldırılarına sessiz kalamaz, aksi takdirde caydırıcılığı daha da sorgulanır hale gelir. Buna paralel olarak Tahran, kolay hedef gördüğü ABD müttefiklerini hedef alıyor. Erbil saldırısı ve son dönemde ABD'nin Suriye'deki müttefiki SDG'nin hedef alınarak 6 kişinin³³ hayatını kaybetmesi bu durumun göstergesidir.

Washington ve Tahran, ABD'nin Suriye ve Irak'tan çekileceği yönündeki söylentilerin³⁴ ortasında birbirlerine karşı bir yıpratma savaşı başlattılar ve şu ana kadar doğrudan geniş çaplı bir çatışmadan kaçındılar. Ancak Ortadoğu'nun mevcut siyasi ve askeri iklimi, hâlihazırdaki ciddi gerilim nedeniyle durumun her an kontrolden çıkabileceğini gösteriyor. Uluslararası ilişkilerde tırmandırma siyasetinin (brinkmanship) bir sınırı var ve muhatabınızın her hamlesini öngörmeniz de mümkün değil.

ABD Başkanı Joe Biden Gazze krizinde gösterdiği berbat yönetimin de etkisiyle yaklaşan ABD başkanlık seçimlerinde yarışı muhtemel rakibi Donald Trump'a kaybetme³⁶ ihtimali olduğunu hiç şüphesiz ki görüyor. Kendisi için böylesine önemli bir dönemde ise ülkesine Amerikan askerlerin tabutları ulaşıyor ve üzerindeki iç siyasi baskı artıyor. Dolayısıyla Biden'ın ülkede prestijini kurtarma amacıyla İran'ın pervasız saldırıları nedeniyle Tahran'a dönük yeni bir maceraya atılma ihtimali yabana atılır bir risk değil. İsrail, ABD ve müttefiklerine dönük saldırılar üzerinden desteklediği devlet dışı silahlı aktörler nezdinde kendisine güveni konsolide etme hamlesi İran'ın topraklarının vurulması ile neticelenecek mi bunu ancak zaman gösterecek. İran'ın yanlış hesaplamaları sebebiyle tırmandırma stratejisi ters teper de ABD, İran topraklarına yönelik bir saldırıda bulunursa bütün Ortadoğu cehenneme döner.

Referanslar

- 1- William Tobin ve Joseph Webster, Houthi attacks in the Red Sea hurt global trade and slow the energy transition, Atlantic Council, 25 Ocak 2024, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/houthi-attacks-in-the-red-sea-hurt-global-trade-and-slow-the-energy-transition/>
- 2- Oren Liebermann ve Haley Britzky, US and UK strike Houthi targets in Yemen one day after US strikes in Iraq and Syria, CNN, 4 Şubat 2024, <https://edition.cnn.com/2024/02/03/politics/strikes-us-uk-houthi-yemen/index.html>
- 3- Awad Al Rajoub, PROFILE – Saleh al-Arouri, Hamas deputy leader assassinated by Israel in Lebanon, Anadolu Agency, 2 Ocak 2024, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/profile-saleh-al-arouri-hamas-deputy-leader-assassinated-by-israel-in-lebanon/3098622>
- 4- Iraq blames US-led coalition for deadly drone strike in Baghdad, Al Jazeera, 4 Ocak 2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/4/iraq-blames-us-led-coalition-for-baghdad-deadly-drone-strike>
- 5- Israeli airstrike on Damascus killed at least 5 Iranian advisers, state media say, NPR, 20 Ocak 2024, <https://www.npr.org/2024/01/20/1225792450/reported-israeli-airstrike-on-damascus-kills-commander-with-irans-elite-force>
- 6- Iranian Militias, Syrian Regime Tussle Over 'Sayyida Zainab', The Syrian Observer, 17 Mayıs 2021, <https://syrianobserver.com/features/66142/iranian-militias-syrian-regime-tussle-over-sayyida-zainab.html>
- 7- Israel Shifts Strategy in Syria: High-Profile Assassinations and New Dynamics in Russian-Israeli Relations, The Syrian Observer, 22 Ocak 2024, <https://syrianobserver.com/news/87185/israel-shifts-strategy-in-syria-high-profile-assassinations-and-new-dynamics-in-russian-israeli-relations.html>
- 8- Eyad Kourdi ve Jennifer Deaton, ISIS claims responsibility for deadliest attack in Iran since 1979 revolution, CNN, 5 Ocak 2024, <https://edition.cnn.com/2024/01/04/middleeast/iran-islamic-state-attack-kerman-intl/index.html>
- 9- Iran executes four Kurdish political prisoners, Rudaw, 29 Ocak 2024, <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iran/29012024>
- 10- Paul Iddon, What was behind Iran's deadly missile attack on Iraqi Kurdistan?, The New Arab, 17 Ocak 2024, <https://www.newarab.com/analysis/what-was-behind-irans-missile-attack-iraqi-kurdistan>
- 11- Jonny Hallam, Asim Khan ve Helen Regan, Pakistan condemns deadly Iranian missile strike on its territory as tensions spike across region, CNN, 17 Ocak 2024, <https://edition.cnn.com/2024/01/17/middleeast/iran-missile-attack-pakistan-intl-hnk/index.html>
- 12- Svetlana Ekimenko, Iran's Strike on Erbil is 'Deliberate & Calculated Move' to Show Its Missile Abilities, Expert Says, Sputnik, 16 Ocak 2024, <https://en.sputniknews.africa/20240116/1064640139.html>
- 13- Iran Showcases Precision of "Khaybar Shekan" Ballistic Missile in Striking Targets in Iraq, Syria, Defence Security Asia, 17 Ocak 2024, <https://defencesecurityasia.com/en/iran-khaybar-shekan-missile/>
- 14- Iran's Missile Diplomacy Towards the Kurdistan Region of Iraq: Local and Regional Messages, Raman Center for Research and Consultancy, 4 Eylül 2023, <https://ramancenter.org/en/irans-missile-diplomacy-towards-the-kurdistan-region-of-iraq-local-and-regional-messages/>
- 15- Hassan Mneimneh, 'Strategic Patience' and Iran's "Resistance Axis": An Enduring Challenge for Biden's Administration, Washington Institute, 11 Aralık 2020, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/strategic-patience-and-irans-resistance-axis-enduring-challenge-bidens>
- 16- Bkz. https://twitter.com/alihashem_tv/status/1754207755399811363
- 17- Karwan Faidhi Dri, Who was the Kurdish businessman killed by Iranian missiles in Erbil?, Rudaw, 17 Ocak 2024, <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/160120249>
- 18- Iraq denies Iranian strikes targeted Mossad headquarters in Erbil, Anadolu Agency, 16 Ocak 2024, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/iraq-denies-iranian-strikes-targeted-mossad-headquarters-in-erbil/3110492>
- 19- Heman Hussein Yassen, Iraqi businessman Dizayee killed with daughter on her 1st birthday in Iranian attack in Erbil, Anadolu Agency, 16 Ocak 2024, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/iraqi-businessman-dizayee-killed-with-daughter-on-her-1st-birthday-in-iranian-attack-in-erbil/3110409>
- 20- Frances Mao, Caroline Davies ve Paul Adams, Pakistan launches retaliatory strikes into Iran, killing nine people, BBC, 18 Ocak 2024, <https://www.bbc.com/news/world-asia-68014882>

- 21- Riaz Khokhar ve Asma Khalid, Iran Has Conducted Strikes in Pakistan Before. This Time Was Different., The Diplomat, 26 Ocak 2024, <https://thediplomat.com/2024/01/iran-has-conducted-strikes-in-pakistan-before-this-time-was-different/>
- 22- Bkz. <https://twitter.com/omairanas/status/1747937277752254669>
- 23- Farhan Zahid, The Zainabiyoun Brigade: A Pakistani Shiite Militia Amid the Syrian Conflict, The Jamestown Foundation, 27 Mayıs 2016, <https://jamestown.org/program/the-zainabiyoun-brigade-a-pakistani-shiite-militia-amid-the-syrian-conflict/>
- 24- Iraq takes 'Iranian aggression' case to the UN following Erbil attack, Rudaw, 16 Ocak 2024, <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/16012024>
- 25- Iraqi, Kurdish PMs cancel talks with Iran at Davos, The Cradle, 17 Ocak 2024, <https://thecradle.co/articles-id/19290>
- 26- Eleanor Watson, Pentagon releases names of 3 soldiers killed in drone attack in Jordan, CBS News, 30 Ocak 2024, <https://www.cbsnews.com/news/soldiers-killed-jordan-names/>
- 27- Natasha Turak, Biden faces demands from Republicans in Congress to strike Iran after U.S. troop deaths, CNBC, 29 Ocak 2024, <https://www.cnbc.com/2024/01/29/lawmakers-demanding-biden-strike-iran-after-us-troop-deaths-in-jordan-.html>
- 28- Felicia Schwartz ve James Politi, Can Biden respond to Iran-backed attack without escalating the war?, Financial Times, 30 Ocak 2024, <https://www.ft.com/content/a5b3ded7-6c10-4586-a263-d884c78ef592>
- 29- Stephen Collinson, Biden has to deal with a second war he didn't want. His task is to contain it, CNN, 31 Ocak 2024, <https://edition.cnn.com/2024/01/30/politics/biden-middle-east-war-analysis/index.html>
- 30- Natasha Bertrand, Haley Britzky, Oren Liebermann ve Kevin Liptak, US carries out retaliatory strikes on Iranian-linked militia targets in Iraq and Syria, CNN, 3 Şubat 2024, <https://edition.cnn.com/2024/02/02/politics/us-strikes-iraq-syria/index.html>
- 31- Keir Simmons, Mo Abbas ve Khalid Razak, Wait for U.S. retaliatory strikes gives Iran-linked militias plenty of time to prepare, NBC News, 2 Şubat 2024, <https://www.nbcnews.com/news/world/israel-hamas-war-us-strikes-iran-militants-iraq-syria-rcna136934>
- 32- Iraq says 16 people, including civilians, killed in 'new US aggression', Al Jazeera, 3 Şubat 2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/3/us-warns-of-more-retaliatory-strikes-as-it-hits-iraq-syria-amid-gaza-war>
- 33- Beatrice Farhat, 6 Kurdish SDF forces killed in Iran-linked attack on Syria base housing US troops, Al Monitor, 5 Şubat 2024, <https://www.al-monitor.com/originals/2024/02/6-kurdish-sdf-forces-killed-iran-linked-attack-syria-base-housing-us-troops>
- 34- Dan Lamothe ve Missy Ryan, U.S. signals it is open to withdrawing some troops from Iraq, Washington Post, 25 Ocak 2024, <https://www.washingtonpost.com/national-security/2024/01/25/iraq-syria-pentagon-military/>
- 35- Charles Lister, America Is Planning to Withdraw From Syria—and Create a Disaster, Foreign Policy, 24 Ocak 2024, <https://foreignpolicy.com/2024/01/24/america-is-planning-to-withdraw-from-syria-and-create-a-disaster/>
- 36- Ryan King, Trump scores 'the biggest lead' yet against Biden in new NBC poll, New York Post, 4 Şubat 2024, <https://nypost.com/2024/02/04/news/trump-scores-the-biggest-lead-yet-against-biden-in-new-nbc-poll/>

AL SHARQ
STRATEGIC
RESEARCH

AL SHARQ STRATEJİK DÜŞÜNCE KURULUŞU HAKKINDA

Al Sharq Stratejik Düşünce Kuruluşu, demokratik katılım, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog ve sosyal adalet ideallerini teşvik etmek amacıyla, tarafsız ve titiz bir yaklaşımla araştırma yapmayı üstlenen bir düşünce kuruluşudur.

YAZAR HAKKINDA

Mehmet Emin Cengiz, İstanbul merkezli uluslararası düşünce kuruluşu Al Sharq Strategic Research'de araştırmacı olarak çalışmakta ve çalışmalarında Suriye, Türkiye ve geniş Orta Doğu bölgesine odaklanmaktadır. 2016 yılında Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlayan Cengiz, 2020 yılında Marmara Üniversitesi Orta Doğu Sosyolojisi ve Antropolojisi Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Ayrıca Cengiz, Lisans eğitimi sırasında Erasmus+ Programı kapsamında Almanya'da Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf'da uluslararası değişim öğrencisi olarak eğitim görmüştür. Cengiz'in Türk dış politikası, Suriye krizi ve devlet-dışı silahlı aktörler üzerine kaleme aldığı yazıları ulusal ve uluslararası medya organları ile düşünce kuruluşlarında yayımlanmıştır.

Araştırma ve İlgi Alanları: Suriye Krizi, Devlet-Dışı Silahlı Aktörler, Türk Dış Politikası, Gönüllü Yabancı Savaşçılar ve Bölgesel Kürt Siyasetidir.